

Оцінка ефективності економіки України за індексом глобальної конкурентоспроможності

Швед Т. В.

Національний університет харчових технологій

Вступ. В умовах глобалізації міжнародна конкурентоспроможність країни характеризує стан суспільних відносин щодо забезпечення умов стабільного розвитку національної економіки, адаптованої до змін світової кон'юнктури та використання національних конкурентних переваг. У міжнародній практиці широко використовуються ряд методик оцінки ефективності та якісних перетворень в економіці країни, визначення її місця серед інших країн світу. Найбільш поширеними та повними є наступні: індекс глобалізації (KOF Index of Globalization), індекс легкості ведення бізнесу (Ease of doing business Index), індекс економічної свободи (Index of Economic Freedom), індекс глобальної конкурентоспроможності (The Global Competitiveness Index) тощо.

Матеріали і методи. Метод аналізу використовувався при виділенні показників індексу глобальної конкурентоспроможності України. Метод порівняння застосовано при визначенні змін, як позитивних так і негативних, які характеризують рівень національної конкурентоспроможності відповідно до рівня вищезазначеного індексу. Дослідженню національної конкурентоспроможності присвячені праці В. Гейця, Я. Жаліло, О. Амоші, А. Гальчинського та інших.

Результати. Індекс конкурентоспроможності країн, рейтинг на його підставі щорічно, з 2004 року складається Всесвітнім економічним форумом (World Economic Forum) і містить 113 змінних, які детально характеризують конкурентоспроможність країн світу, що знаходяться на різних рівнях економічного розвитку. Сукупність змінних на дві третини складається з результатів глобального опитування керівників компаній, а на одну третину з загальнодоступних джерел. Всі змінні об'єднані в 12 контрольних показників, що визначають національну конкурентоспроможність: якість інституцій, розвиненість інфраструктури, макроекономічна стабільність, ефективність ринку товарів і послуг, ринку праці, розмір внутрішнього ринку, конкурентоспроможність підприємств, інноваційний потенціал тощо [1, с. 45].

За 2013-2014 рр. Україна посіла 84-е місце в підсумковому рейтингу конкурентоспроможності з 148 країн, а індекс глобальної конкурентоспроможності склав 4,05 бала з 7 можливих. Це середній показник по світу, найвищий індекс має Швейцарія – 5,67 (Сінгапур, Фінляндія), а найнижчий Чад – 2,85. При цьому показник України знизився після того, як піднімався протягом трьох років (лише за останній рік втрачено 11 позицій – з 73 до 84).

Індекс конкурентоспроможності України 2010-2011 років становив 3,9 бала, 2011-2012 років – 3,99, 2012-2013 років – 4,13 [2].

За такими показниками, як інфраструктура, Україна посідає 68 місце (за попередній період 65 місце), макроекономічна стабільність – 90 (без змін), охорона здоров'я та початкова освіта – 62 (без змін), ефективність ринку товарів – 124 (117), ефективність ринку праці – 84 (62), розвиток фінансового ринку – 117 (114), розвиток технологій – 94 (81), рівень інновацій – 93 (71), конкурентоспроможність бізнесу – 97 (91), вища освіта та професійна підготовка – 43 (47) [2]. Таким чином, у 2013–2014 роках майже всі показники погіршилися відносно 2012-2013 років.

Найгірші показники порівняно з іншими країнами Україна має за впливом оподаткування на інвестування (тут Україна посідає 145 місце з 148 країн), а також за якістю доріг (144 місце), крім того за такими показниками, як стійкість банків та захист прав власності Україна посідає 143 місце, ефективність антимонопольної політики – 137, рівень конкуренції в економіці – 134 [2].

Проте за охопленням населення освітою Україна займає 13 місце з 148 країн, це найвище місце України в рейтингу країн за показниками індексу конкурентоспроможності 2013-2014 років. Однак, з часом якість освітніх послуг та рівень вітчизняної науки помітно падає, дана тенденція зумовлена відсутністю впровадження наукоємних технологій у виробництво та фінансування науки на належному рівні.

Висновки. Проведений аналіз на основі індексів глобальної конкурентоспроможності свідчить про згубний вплив управлінської сфери на розвиток бізнесу та залучення інвестицій, регресуючи процеси у якості надання освітніх послуг та рівня розвитку науки, незначне використання передових інноваційних розробок у виробництві, незахищеність майнових та інтелектуальних прав власності, відтік висококваліфікованих кадрів. Як підсумок, варто зазначити, що місце країни в будь-якому рейтингу відображає рівень її розвиненості, відповідності економіки міжнародним стандартам та є значним стимулом використання конкурентних переваг для забезпечення якісного економічного зростання.

Література

1. Ряба О. І. Конкурентоспроможність України та напрями її підвищення / О.І. Ряба, Н.М. Шуило // Вісник Хмельницького національного університету – 2010. – № 2. – С. 44-47.
2. Всесвітній економічний форум. The Global Competitiveness Report 2013–2014. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalCompetitivenessReport_2013-14.pdf